

Неофіційний переклад

**6-ий Конгрес
Всесвітньої конференції конституційного правосуддя
м. Мадрид, 29-30 жовтня 2025 року**

„Права людини майбутніх поколінь“

Мадридське Комюніке

На запрошення Конституційного Суду Королівства Іспанія Всесвітня конференція конституційного правосуддя¹ провела 6-й Конгрес 29–30 жовтня 2025 року в Мадриді.

У Конгресі взяли участь 88 делегацій від конституційних судів та органів з подібною юрисдикцією, загалом близько 300 учасників. У 2025 році до Всесвітньої конференції конституційного правосуддя приєдналися конституційні суди Республіки Сурінам, Князівства Ліхтенштейн та Сахарської Арабської Демократичної Республіки, а також Верховний Суд Республіки Ємен. Конгрес привітав подальше зростання членства у ВККП.

Визнаючи, що конституційна юстиція повинна розвиватися, щоб відповідати вимогам міжпоколіннього суспільства, 6-й Конгрес зосередився на важливій ролі конституційних судів у захисті прав, що виходять за межі сьогодення.

Зазначено, що конституційні суди покликані своїми рішеннями тлумачити конституцію та розробляти принципи, тим самим закладаючи правові основи, які виходять за межі виборчих циклів та політичних програм.

Учасники підтвердили, що захист гідності, прав і свобод майбутніх поколінь є особливим конституційним обов'язком. Суди повинні гарантувати, що сьогоднішні судові рішення не ставлять під загрозу свободи та добробут майбутніх поколінь.

Суди підкреслили зростаюче визнання права на чисте, здорове та стає довкілля як основоположного. Вони наголосили на своїй ролі у розгляді справ про шкоду довкіл्लю, підтримці сталого розвитку та забезпеченні кліматичної справедливості. Тлумачення Конституції має підтримувати правові рамки, що запобігають незворотній екологічній шкоді та підтверджують зобов'язання держави перед майбутніми поколіннями, як у країні, так і за кордоном.

Конгрес наголосив, що збереження культурної спадщини – як матеріальної, так і нематеріальної – підтримує ідентичність та стійкість майбутніх поколінь. Суди мають застосовувати правові механізми, що захищають культурні цінності, розв'язують спори щодо культурних цінностей та усувають культурні практики, що суперечать основоположним правам людини.

Право на цифрову комунікацію та справедливий доступ до інформації, а також етичне управління новими технологіями стають дедалі важливішими для розвитку людства. Суди покликані захищати від зловживань у сфері спостереження, алгоритмічної дискримінації та порушень конфіденційності даних, одночасно сприяючи справедливому доступу до цифрової інфраструктури та систем знань.

Окрім основної теми, 6-й Конгрес також став нагодою – відповідно до практики, встановленої на попередніх конгресах – підбити підсумки щодо незалежності конституційних судів, які є членами Всесвітньої конференції.

¹ Всесвітня конференція об'єднує 125 конституційних судів і рад, верховних судів, а також конституційних палат (далі, “конституційні суди”) з п'яти континентів. Вона сприяє конституційній юстиції, що розуміється як перевірка конституційності законів, включаючи судову практику в галузі прав людини, як невід'ємний елемент демократії, захисту прав людини та верховенства права (стаття 1.1 Статуту Всесвітньої конференції).

Конгрес визнав, що загрози незалежності конституційних судів не є гіпотетичними чи поодинокими. Суди в деяких країнах стикаються з політичним втручанням, затримками у виконанні рішень або цілеспрямованими кампаніями з підриву довіри громадськості до них. У деяких випадках були зроблені спроби послабити конституційний контроль через бюджетні або процедурні обмеження.

Конгрес підтвердив, що конституційна юстиція може виконувати свою роль лише за умови повної гарантії автономії та незалежності конституційних судів. Така незалежність не є самоціллю, а є необхідною умовою для забезпечення верховенства Конституції, ефективного захисту основоположних прав та рівноваги повноважень у демократичній державі, що керується принципом верховенства права.

Учасники також підкреслили свою взаємну солідарність у захисті, відповідно до своїх статутів, цілісності та незалежності конституційних судів, неупередженість яких має бути захищена від будь-якого втручання або тиску, незалежно від його походження. Конституційна юстиція у своїх різноманітних інституційних формах є одним із стовпів демократичної стабільності та прогресу, і Конгрес висловив свою спільну прихильність до відхилення будь-яких заходів або дій, спрямованих на перешкоджання або утруднення здійснення судових функцій, необхідних для збереження демократії та прав людини.

Такі дії підривають верховенство права та довіру громадськості. Суди не повинні ставати інструментами волі більшості, а також ізолюватися від суспільства, якому вони служать. Їх легітимність полягає в їхньому конституційному мандаті, юридичному обґрунтуванні, прозорості процедур та сміливості ухвалювати рішення відповідно до конституції, навіть якщо ці рішення є політично незручними.

Судова незалежність необхідна для гарантування рівного захисту прав усіх громадян. Це вимагає достатніх ресурсів, процедурної захисту та інституційної поваги.

Учасники закликали до культури конституціоналізму, де судові рішення виконуються сумлінно, а критика судової влади залишається конструктивною. Прозорість, підзвітність та діалог з інституціями та громадянським суспільством зміцнюють, а не послаблюють судову незалежність.

Учасники закликали членів Всесвітньої конференції конституційного правосуддя вжити в межах своїх конституційних повноважень усіх заходів, необхідних для підтримання мирної співпраці своїх держав з іншими членами міжнародного співтовариства на основі загально визнаних конституційних цінностей, які включають ефективний захист навколишнього середовища, збереження культурної спадщини, розвиток науки в інтересах усього людства та зміцнення незалежності конституційних судів та органів з подібною юрисдикцією. Учасники наголосили на важливості поваги до національного суверенітету та територіальної цілісності кожної держави.

Перелік критеріїв верховенства права Венеційської комісії Ради Європи був підкреслений як ключовий інструмент для оцінки та зміцнення верховенства права. Всі члени ВККП, включаючи тих, хто не входить до Венеційської комісії, були заохочені застосовувати цей документ. Перелік критеріїв наразі оновлюється і включатиме нові орієнтири щодо конституційної юстиції, що ще більше підвищить його цінність для судів у всьому світі.

Конгрес підтвердив роль ВККП та її регіональних і лінгвістичних груп у підтримці судів, що перебувають під тиском, шляхом солідарності, публічних заяв та взаємодії. Захист незалежності судової влади є постійною відповідальністю, яку поділяють усі.

Учасники 6-го Конгресу висловили щире вдячність Конституційному Суду Королівства Іспанія за щедру гостинність та чудову організацію 6-го Конгресу.